# Tarybos išvados dėl aukštojo mokslo modernizavimo

(2011/C 372/09)

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

KADANGI:

1) aukštojo mokslo sistemoms tenka labai svarbus vaidmuo kuriant žinias, kuriomis grindžiamas žmogiškasis ir visuomenės vystymasis, ir skatinant aktyvų pilietiškumą;

2) 2010 m. birželio mėn. priimtoje pažangaus, tvaraus ir integracinio ekonomikos augimo strategijoje „Europa 2020“ ([1]) nustatytas konkretus tikslas pagerinti švietimo lygius, visų pirma iki 2020 m. padidinant tretinį ar lygiavertį išsilavinimą įgijusių jaunuolių dalį bent iki 40 %;

3) 1999 m. birželio 19 d. Bolonijos deklaracija buvo nustatytas tarpvyriausybinis procesas, skirtas Europos aukštojo mokslo erdvei sukurti, kurį aktyviai remia Europos Sąjunga, o 2009 m. balandžio 28–29 d. Levene ir Naujajame Levene susitikę už aukštąjį mokslą dalyvaujančioje šalyje atsakingi ministrai iš dalyvaujančiųjų šalių paragino aukštojo mokslo įstaigas ([2]) laikotarpiu iki 2020 m. toliau modernizuoti jų vykdomą veiklą;

4) 2004 m. gruodžio 13 d. Tarybos direktyvoje 2004/114/EB nustatytos trečiosios šalies piliečių įleidimo į valstybių narių teritoriją ilgesniam nei trijų mėnesių laikotarpiui studijų, mokinių mainų, neatlygintino stažavimosi ar savanoriškos tarnybos tikslais sąlygos ir taisyklės ([3]);

5) 2005 m. spalio 12 d. Tarybos direktyvoje 2005/71/EB nustatytos trečiųjų šalių tyrėjų įleidimo į valstybių narių teritoriją ilgesniam nei trijų mėnesių laikotarpiui, kad jie galėtų vykdyti mokslinių tyrimų projektus pagal susitarimus dėl priėmimo, sudarytus su mokslinių tyrimų organizacijomis, sąlygos ([4]);

6) 2007 m. lapkričio 23 d. Tarybos rezoliucija dėl universitetų modernizavimo siekiant stiprinti Europos konkurencingumą pasaulio žinių ekonomikoje ([5]) valstybių narių buvo paprašyta propaguoti aukštojo mokslo įstaigų internacionalizavimą skatinant kokybės užtikrinimą (atliekant nepriklausomą universitetų įvertinimą ir universitetų tarpusavio peržiūrą), didinant judumą, skatinant teikti jungtinius bei dvigubus mokslo laipsnius ir sudarant palankesnes sąlygas pripažinti kvalifikacijas bei studijų laikotarpius;

7) 2009 m. gegužės 12 d. Tarybos išvadose dėl Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos („ET 2020“) ([6]) nurodyta, kad siekiant remti valstybių narių pastangas modernizuoti aukštąjį mokslą ir sukurti Europos aukštojo mokslo erdvę, reikėtų siekti glaudžios sinergijos su Bolonijos procesu, visų pirma įgyvendinant kokybės užtikrinimo, pripažinimo, judumo ir skaidrumo priemones;

8) 2009 m. lapkričio 26 d. Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų išvadose dėl švietimo vaidmens plėtojimo visapusiškai veikiančiame žinių trikampyje ([7]) nurodyta, jog reikia tęsti universitetų valdymo ir finansavimo struktūrų reformą, taip užtikrinant didesnį autonomiškumą ir atskaitingumą, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos įvairesniems pajamų srautams ir veiksmingesniam bendradarbiavimui su verslo atstovais bei sudarytos sąlygos universitetams dalyvauti žinių trikampyje visuotiniu mastu;

9) 2010 m. gegužės 11 d. Tarybos išvadose dėl aukštojo mokslo internacionalizavimo ([8]) Komisijos paprašyta parengti ES tarptautinio aukštojo mokslo strategiją, kuria būtų siekiama ES ir nacionaliniu lygiu pagerinti esamų tarptautinių bendradarbiavimo iniciatyvų suderinamumą bei papildomumą ir pagal kurią būtų toliau propaguojamas Europos aukštojo mokslo, mokslinių tyrimų ir inovacijų patrauklumas per ES išorės veiklą;

10) 2010 m. birželio 7 d. Tarybos išvadose „Nauji gebėjimai naujoms darbo vietoms. Tolesni veiksmai“ ([9]) pabrėžta, kad reikia skatinti integracinį augimą ir padėti bet kokio amžiaus žmonėms iš anksto pasirengti pokyčiams ir juos valdyti, suteikiant jiems tinkamų gebėjimų ir kompetencijų;

11) 2010 m. lapkričio 19 d. Tarybos išvadose dėl iniciatyvos „Judus jaunimas“ ([10]) raginama dėti pastangas didinti visų lygių švietimo, ypač aukštojo mokslo, kokybę bei didinti jo patrauklumą;

([1]) Dok. EUCO 13/10.
([2]) Siekiant atsižvelgti į kalbų įvairovę, nacionalines tradicijas ir praktiką, ši sąvoka apima visas tretinio mokslo įstaigas, įskaitant universitetus, taikomųjų mokslų universitetus, technologijų institutus, prancūzų *grandes écoles*, verslo mokyklas, inžinerijos mokyklas, universitetinius technologijų institutus, aukštojo mokslo kolegijas, profesines mokyklas, politechnikos institutus, akademijas ir t. t.
([3]) OL L 375, 2004 12 23, p. 12–18.
([4]) OL L 289, 2005 11 3, p. 15–22.
([5]) Dok. 16096/1/07 REV 1.
([6]) OL C 119, 2009 5 28, p. 2–10.
([7]) OL C 302, 2009 12 12, p. 3–5.
([8]) OL C 135, 2010 5 26, p. 12–14.
([9]) Dok. 10841/10
([10]) OL C 326, 2010 12 3, p. 9–11.

12) 2010 m. lapkričio 26 d. Tarybos išvadose dėl inovacijų sąjungos Europai [1] pabrėžiama, kad svarbu teikti pirmenybę investicijoms į švietimo, mokymo ir mokslinių tyrimų sritis, taip pat visapusiškai panaudoti Europos intelektinį kapitalą, kad būtų užtikrintas ilgalaikis konkurencingumas ir ekonomikos augimas;

13) 2011 m. vasario 4 d. Europos Vadovų Tarybos išvadose raginama įgyvendinti strateginį ir integracinį požiūrį skatinant inovacijas ir visapusiškai panaudojant Europos intelektinį kapitalą, siekiant naudos piliečiams, bendrovėms, ypač MVĮ, ir mokslinių tyrimų darbuotojams [2];

14) 2011 m. vasario 14 d. Tarybos išvadose dėl švietimo ir mokymo vaidmens įgyvendinant strategiją „Europa 2020“ [3] pabrėžiama, kad aukštojo mokslo įstaigos turėtų siekti gerinti siūlomų mokymo kursų kokybę ir aktualumą, kad daugiau įvairių asmenų norėtų stoti į aukštąsias mokyklas, ir kad reikėtų skatinti aukštojo mokslo įstaigų, mokslinių tyrimų įstaigų ir įmonių tvirtesnį bendradarbiavimą siekiant stiprinti žinių trikampį, kaip novatoriškesnės ir kūrybingesnės ekonomikos pagrindą;

15) 2011 m. gegužės 19 d. Tarybos išvadose dėl ES romų integracijos nacionalinių strategijų bendrųjų principų iki 2020 m. [4] valstybių narių paprašyta nustatyti tikslus arba toliau siekti nustatytų tikslų, kuriais būtų siekiama praktiškai užtikrinti lygias galimybes gauti kokybišką išsilavinimą, įskaitant aukštąjį išsilavinimą;

16) 2011 m. gegužės 31 d. Tarybos išvadose dėl Europos mokslinių tyrimų erdvės (EMTE) plėtojimo, pasitelkiant su EMTE susijusias grupes [5], atkreipiamas dėmesys į tai, kad didele pažanga, kuri buvo padaryta įgyvendinant EMTE, turėtų būti pasinaudota toliau laikantis išsamaus ir strateginio požiūrio siekiant visapusiškai panaudoti Europos intelektinio kapitalo pranašumus;

17) 2011 m. birželio 28 d. Tarybos rekomendacijoje „Iniciatyva „Judus jaunimas“ – besimokančio jaunimo judumo skatinimas“ [6] pažymėta, kad besimokančiųjų judumas gali užtikrinti didesnį švietimo bei mokymo sistemų ir įstaigų atvirumą bei europietiškumą ir labiau tarptautinį pobūdį, padaryti jas prieinamesnes ir veiksmingesnes. Judumas, padedantis kurti žinių visuomenę, taip pat gali sustiprinti Europos konkurencingumą;

18) 2011 m. lapkričio 28 d. Tarybos išvadose dėl besimokančiųjų judumo lyginamojo standarto siekiama padidinti aukštojo mokslo įstaigose besimokančių studentų dalyvavimą besimokančiųjų judumo programose ir nustatytos su aukštuoju mokslu susijusių studijų ar mokymosi laikotarpio užsienyje kiekybinės ir kokybinės ribos;

19) Europos Sąjungoje gyvuoja ilgalaikė bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis tradicija, grindžiama politinėmis priemonėmis ir dokumentais; aukštajam mokslui šiame bendradarbiavime tenka vis aktyvesnis vaidmuo. Bendradarbiavimui aukštojo mokslo srityje daug dėmesio skiriama ir vykdant daugiašalę bendradarbiavimo veiklą, pavyzdžiui, pasitelkiant Rytų partnerystę, Viduržemio jūros šalių sąjungoje ar įgyvendinant Šiaurės dimensijos politiką, taip pat bendradarbiaujant su Vakarų Balkanais,

ATSIŽVELGDAMA Į:

1) 2011 m. liepos 20 d. Sopote surengtą pirmąją EMTE ministrų konferenciją tema „Intelektinis kapitalas. Kūrybinis indėlis“, kurioje akcentuotas universitetams globalizuotame pasaulyje tenkantis itin svarbaus žinių ir novatoriško mastymo šaltinio vaidmuo, ypač strateginėse mokslinių tyrimų srityse, kuriose daugiausia dėmesio skiriama šių dienų problemoms;

2) 2011 m. spalio 24–25 d. Sopote surengtą pirmininkaujančios valstybės narės konferenciją tema „Aukštojo mokslo modernizavimas“, kurioje pabrėžtas poreikis modernizuoti aukštojo mokslo sistemas, ypač atsižvelgiant į tokias šių dienų problemas kaip pasaulinė konkurencija ir demografinės tendencijos,

PALANKIAI VERTINA:

2011 m. rugsėjo 20 d. Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos aukštojo mokslo sistemų modernizavimo darbotvarkė. Ekonomikos augimo ir užimtumo rėmimas“ [7],

PRIPAŽĮSTA, KAD:

1) dabartinėmis ekonomikos sąlygomis aukštajam mokslui (įskaitant tretinį profesinį rengimą ir mokymą), dėl šios srities sąsajų su mokslinių tyrimų ir inovacijų sritimis, tenka labai svarbus vaidmuo teikiant labai kvalifikuotą žmogiškąjį kapitalą ir skatinant būtinus mokslinius tyrimus, kurių Europai reikia siekiant garantuoti darbo vietas ir užtikrinti ekonomikos augimą bei klestėjimą;

2) absolventų kvalifikacija ne visada atitinka darbo rinkos ir visuomenės poreikius. Darbdaviai viešajame ir privačiajame sektoriuose vis dažniau prakalba apie gebėjimų ir poreikių neatitiktį bei sunkumus surandant tinkamų žmonių, gebančių reaguoti į kintančius žinių ekonomikos poreikius;

[1] Dok. 17165/10
[2] Dok. EUCO 2/11, p. 6, 16 punktas.
[3] OL C 70, 2011 3 4, p. 1.
[4] Dok. 10658/11.
[5] Dok. 11032/11.
[6] OL C 199, 2011 7 7, p. 1–5
[7] Dok. 14198/11 + ADD 1.

3) Europai reikia daug didesnio profesionalių mokslo darbuotojų ir neakademinės patirties turinčių mokslo darbuotojų skaičiaus, be kita ko, iš privačiojo sektoriaus, kad jos ekonomika taptų imlesnė moksliniams tyrimams ir tokiu būdu būtų paspartintos inovacijos ir padidintas konkurencingumas;

4) dėl dalyvavimo aukštojo mokslo sistemoje masto didėjimo vis daugiau dėmesio turi būti skiriama su kokybe ir įvairove susijusiems uždaviniams;

5) Europos aukštojo mokslo institucijų stiprybė yra jų įvairovė, gebėjimas užtikrinti aukštos kokybės tvarų ir aktualų švietimą bei mokslinius tyrimus ir sąsaja tarp institucinio savarankiškumo, atskaitomybės visiems suinteresuotiesiems subjektams ir gebėjimo prisitaikyti prie kintančių aplinkybių. Kartu su jų dvejopa tradicine misija (mokyti ir užsiimti moksliniais tyrimais) didėja jų trečiosios misijos – susieti šias institucijas ir verslo sektorių, be kita ko, regioniniu lygiu ir apimti socialinę atsakomybę – vaidmuo;

6) tačiau Europos aukštojo mokslo institucijų potencialas atlikti tam tikrą visuomeninį vaidmenį ir prisidėti prie Europos gerovės ir toliau nevisiškai išnaudojamas: Europa atsilieka pasaulinėje konkurencinėje kovoje žinių ir talentų srityje, o kylančios ekonomikos šalys sparčiai ir vis daugiau investuoja į aukštąjį mokslą;

7) tuo pačiu metu aukštojo mokslo institucijos pernelyg dažnai siekia konkuruoti pernelyg daugelyje sričių, tačiau tik kelios iš jų pasiekia aukštą kompetenciją konkrečiose srityse, kuriose pasaulinė konkurencija yra stipri;

8) todėl aukštojo mokslo institucijoms reikia toliau vykdyti vidaus reformas remiantis tuo, kokią institucinę misiją, susijusią su intelektinio kapitalo, kuriam jos atstovauja, rūšimis, jos pasirinko, ir atsižvelgiant į galimybes rasti savo vietą palyginti su kitomis nacionalinėmis institucijomis;

9) institucinis savarankiškumas – būtinas veiksnys siekiant skatinti institucijų įvairovę nacionalinėse aukštojo mokslo sistemose: reikia įvairinti institucijų vaidmenis ir misijas, kad būtų skatinama kompetencija aukštojo mokslo institucijose,

SUTINKA, KAD:

1) už aukštojo mokslo reformavimą bei reformų rėmimą ir toliau atsako pačios valstybės narės ir pačios švietimo institucijos. Tačiau vykstantis Bolonijos procesas ir tolesnis Europos aukštojo mokslo erdvės plėtojimas, ES aukštojo mokslo sistemų modernizavimo darbotvarkė ir Europos mokslinių tyrimų erdvės sukūrimas rodo, kad uždaviniai ir būtinos politinės priemonės yra tarpvalstybinio pobūdžio ir kad bendradarbiavimas Europos lygiu būtų vertingas veiksnys finansinės paramos, faktais pagrįstos politikos analizės ir keitimosi geriausios praktikos pavyzdžiais srityse;

2) aukštojo mokslo kokybė ir aktualumas yra svarbi Europos intelektinio kapitalo visapusiško panaudojimo sąlyga;

3) švietimo ir mokslinių tyrimų kokybė yra vienas iš pagrindinių sėkmingo aukštojo mokslo sistemų Europoje modernizavimo veiksnių;

4) žinių trikampio (švietimas – moksliniai tyrimai – inovacijos) stiprinimas yra svarbi sąlyga siekiant užtikrinti galimybes aukštajam mokslui prisidėti prie darbo vietų kūrimo ir ekonomikos augimo, reformuoti valdymo bei finansavimo struktūras ir didinti aukštojo mokslo patrauklumą tarptautiniu lygiu;

5) plėtojant Europos mokslinių tyrimų erdvę didėja nacionalinių sistemų papildomumas, o tokiu būdu didėja investicijų į mokslinius tyrimus ekonominis efektyvumas ir intensyvėja žinių trikampyje bendradarbiaujančių institucijų mainai ir bendradarbiavimas;

6) studentų, mokslo darbuotojų ir kitų darbuotojų tarptautinis judumas, kuris stiprinamas nuo Europos aukštojo mokslo erdvės kūrimo pradžios, daro teigiamą poveikį kokybei ir turi įtakos visoms svarbiausioms reformos sritims. Tačiau judumas taip pat gali kelti sunkumų kai kurioms švietimo sistemoms, kurios pritraukia daug studentų, arba toms šalims, kurioms gresia patirti protų nutekėjimo problemą, kai daug talentingų žmonių po studijų užsienyje ten ir lieka;

7) geriausių studentų, akademinės bendruomenės atstovų ir mokslo darbuotojų iš ES nepriklausančių šalių pritraukimas ir naujų tarpvalstybinio bendradarbiavimo formų plėtotė – svarbūs veiksniai siekiant, kad Europos aukštojo mokslo erdvė ir Europos mokslinių tyrimų erdvė taptų patraukliomis pasaulinėje konkurencinėje kovoje žinių ir talentų srityje;

8) siekiant pagerinti aukštojo mokslo kokybę ir aktualumą labai svarbu į programų rengimo ir įgyvendinimo veiksmus įtraukti darbdavius ir kitus suinteresuotuosius subjektus;

9) tvari aukštojo mokslo sistema ir toliau turėtų būti pagrįsta valstybės investicijomis, kurios būtų remiamos papildomų finansavimo šaltinių, visų pirma atsižvelgiant į dabartinę finansų krizę Europoje,

ATITINKAMAI PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ, VADOVAUJANTIS NACIONALINE PRAKTIKA, BENDRADARBIAUTI SU AUKŠTOJO MOKSLO INSTITUCIJOMIS, KARTU PRIPAŽĮSTANT JŲ SAVARANKIŠKUMĄ, IR SU VISAIS SUSIJUSIAIS SUINTERESUOTAISIAIS SUBJEKTAIS SIEKIANT:

1) suintensyvinti pastangas siekiant padidinti aukštąjį išsilavinimą įgijusių asmenų skaičių, kad būtų pasiektas strategijos „Europa 2020“ pagrindinis tikslas švietimo srityje, t. y. pasiekti, kad Europos Sąjungoje 30–34 metų amžiaus asmenų grupėje įgijusiųjų tretinį arba lygiavertį išsilavinimą asmenų dalis būtų bent 40 %, atsižvelgiant į tai, jog apskaičiuota, kad iki 2020 metų aukšto lygio kvalifikacijų reikalaujančių darbo vietų dalis ES sieks 35 % ([1]);

2) parengti aiškius perėjimo nuo profesinio mokymo bei kitų švietimo rūšių prie aukštojo mokslo būdus ir nustatyti ankstesnio mokymosi bei patirties, įgytos kitu būdu, nei formaliojo švietimo ir mokymosi sistemoje, pripažinimo tvarką, visų pirma sprendžiant problemas, susijusias su nacionalinių kvalifikacijų sistemų, susietų su Europos kvalifikacijų sandara, įgyvendinimu ir naudojimu;

3) skatinti sistemingai rengti veiksmingas strategijas, kuriomis palankių sąlygų neturinčioms grupėms ir grupėms, kurių atstovų studijuoja mažiau, būtų užtikrinta galimybė įgyti aukštąjį išsilavinimą, visų pirma plačiau skleidžiant informaciją ir suteikiant skaidresnės informacijos apie mokymosi galimybes ir rezultatus, taip pat geriau teikiant orientavimo paslaugas, siekiant užtikrinti, kad būtų pasirinkta tinkama studijų kryptis;

4) intensyviau dėti pastangas sumažinti asmenų, nebaigusių studijų aukštojo mokslo įstaigose, skaičių gerinant mokymo programų kokybę ir didinant jų aktualumą bei patrauklumą, visų pirma užtikrinant į studentus orientuotą mokymąsi ir teikiant atitinkamą paramą, orientavimą ir konsultavimą po įstojimo į aukštojo mokslo įstaigą;

5) užtikrinti, kad tikslinė finansinė parama pasiektų potencialius studentus iš mažesnes pajamas gaunančių visuomenės grupių;

6) skatinti naudoti gebėjimų bei augimo projekcijas ir absolventų užimtumo duomenis (be kita ko, sekti, kiek absolventų įsidarbino) rengiant mokymo programas, jas įgyvendinant ir vertinant, taip pat skatinti didesnį lankstumą rengiant studijų programas, įskaitant tarpdalykinio mokymosi kelius, siekiant padidinti absolventų galimybes įsidarbinti;

7) skatinti patvirtinti į studentus orientuotus mokymo ir mokymosi metodus, pripažįstant įvairios studentijos poreikius ir skatinant didesnę studijų modulių įvairovę, be kita ko, veiksmingai naudojantis IRT;

8) skatinti aukštojo mokslo institucijas investuoti į nuolatinį jų personalo profesinį tobulinimąsi ir atlyginti už kompetenciją mokymo srityje;

9) siekiant visapusiškai išnaudoti turimus talentus, kovoti su stereotipais ir panaikinti kliūtis, su kuriomis iki šiol susiduria moterys, siekiančios užimti aukštus (ypač vadovaujamojo darbo) postus antrosios ir trečiosios pakopos aukštojo mokslo bei mokslinių tyrimų srityse (visų pirma tam tikrose disciplinose);

10) atitinkamais atvejais prireikus susieti doktorantūros programų nacionalinį finansavimą su novatoriškos doktorantūros principais ([2]) ir remti mokslo darbuotojų karjeros galimybių plėtojimą;

11) skatinti verslumo, kūrybiškumo ir novatoriškumo gebėjimų vystymą visose studijų kryptyse bei pakopose ir skatinti inovacijas aukštojo mokslo srityje kuriant interaktyvesnę mokymosi aplinką ir tvirtesnę žinių perdavimo infrastruktūrą;

12) skatinti atitinkamais atvejais užtikrinti, kad aukštojo mokslo institucijose vykdomiems tarpdisciplininiams moksliniams tyrimams tektų svarbesnis vaidmuo, ir stiprinti aukštojo mokslo ir mokslinių tyrimų sąsajas, kad žinių trikampis veiktų efektyviau;

13) skatinti ne tik aukštajam mokslui tenkančias ugdymo ir mokslinių tyrimų funkcijas, bet ir tolesnį trečios krypties veiklos, pavyzdžiui, keitimosi žiniomis ir inovacijų kūrimo, bendruomenės įtraukimo, mokymosi visą gyvenimą ir aktualumo regionų ir vietos vystymuisi, plėtojimą;

14) skatinti partnerystę ir bendradarbiavimą su verslo sektoriumi, pavyzdžiui, taikant atlyginimo už nuopelnus sistemas, pasitelkiant stažuotes ir praktiką, teikiant paskatas tarpdalykinio ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo srityje ir mažinant reguliavimo ir administracines kliūtis aukštojo mokslo institucijų ir kitų viešųjų bei privačiųjų suinteresuotųjų subjektų partnerystėms. Efektyviai perduoti žinias rinkai ir tokiame kontekste užtikrinti fundamentinių ir taikomųjų mokslinių tyrimų kontinuumą įmanoma įgyvendinant viešąją politiką, kuria skatinama įvairių subjektų partnerystė;

15) stiprinti aukštojo mokslo institucijų, darbdavių ir darbo rinkos institucijų ryšius siekiant studijų programose labiau atsižvelgti į darbo rinkos poreikius, labiau suderinti gebėjimus ir darbo rinkos poreikius ir plėtoti aktyvią darbo rinkos politiką, kuria siekiama skatinti absolventų užimtumą;

16) gerinti kokybę pasitelkiant judumą ir tarpvalstybinį bendradarbiavimą, be kita ko:

   a) tam tikrais atvejais besimokančiųjų judumą sistemingiau įtvirtinant mokymo programose ir užtikrinant veiksmingą užsienyje sukauptų mokymosi kreditų pripažinimą veiksmingai taikant tokias skaidrumo užtikrinimo priemones kaip Europos kreditų perkėlimo sistema, diplomo priedas, kokybės užtikrinimas ir Europos kvalifikacijų sandara;

([1]) 2010 m. Europos profesinio mokymo plėtros centro (CEDEFOP) ataskaita.

([2]) 2011 m. gegužės mėn. EMTE Žmogiškųjų išteklių ir judumo iniciatyvinės grupės priimta ataskaita, kurios galutinė redakcija parengta 2011 m. birželio 27 d.

b) panaikinant nereikalingas kliūtis studentams, baigusiems bakalauro studijas, magistro studijas tęsti kitoje aukštojoje mokykloje ir plėtojant tarpvalstybinį bendradarbiavimą ir mainus;

c) gerinant studentų, mokslo darbuotojų ir dėstytojų iš ES nepriklausančių šalių galimybes atvykti, įdarbinimo sąlygas ir karjeros galimybes, be kita ko, kai įmanoma, sprendžiant administracinius klausimus, susijusius su sunkumais norint gauti vizą;

d) užtikrinant, kad kokybės užtikrinimo sistemose pakankamai dėmesio būtų skiriama franšizės pagrindu teikiamoms švietimo paslaugoms;

e) skatinant platesnį institucijų bendradarbiavimą, be kita ko, parengiant mokymo programas, kurias baigus būtų suteikiami jungtiniai bei dvigubi mokslo laipsniai;

17) skatinti kurti lankstesnes valdymo ir finansavimo sistemas aukštojo mokslo institucijose, įskaitant su rezultatais ir konkurencija susijusias priemones, taip pat skatinti didesnį aukštojo mokslo institucijų vidaus valdymo profesionalumą;

18) sudaryti palankesnes galimybes gauti finansavimą iš alternatyvių šaltinių, be kita ko, atitinkamais atvejais panaudojant viešąsias lėšas, kad būtų pritraukta privačiojo sektoriaus ir kitokių valstybės investicijų,

PALANKIAI VERTINA KOMISIJOS KETINIMĄ:

1) remti valstybių narių pastangas reformuoti jų aukštojo mokslo sistemas, visapusiškai pasinaudojant ES programomis švietimo ir mokymo srityje ir užtikrinant geresnę įrodymų bazę, taikant išsamią analizę bei užtikrinant daugiau skaidrumo, be kita ko:

a) parengiant (konsultuojantis su susijusiais suinteresuotaisiais subjektais) nepriklausomą, veiklos rezultatais grindžiamą skaidrumo priemonę, skirtą aukštojo mokslo institucijoms klasifikuoti („U-Multirank“), kuria būtų pripažįstamas nacionalinių aukštojo mokslo sistemų specifiškumas ir aukštojo mokslo institucijų Europoje įvairovė, taip pat suteikiama galimybė sistemos naudotojams sudarinėti individualizuotus daugialypius reitingus;

b) toliau geriau renkant informaciją apie aukštąjį mokslą ir darbo rinką, ypač gerinant duomenis apie Europos aukštojo mokslo institucijų siūlomas besimokančiųjų judumo galimybes ir absolventų įsidarbinimo rezultatus (neviršijant turimų išteklių ir kiek įmanoma sumažinant administracinę naštą) ir pateikiant konkrečių gairių, kaip ugdyti pagrindinius bei universaliuosius gebėjimus ir panaikinti gebėjimų ir darbo rinkos poreikių neatitikimą;

c) analizuojant įvairių finansavimo metodų poveikį aukštojo mokslo sistemų diversifikacijai, veiksmingumui ir nešališkumui, taip pat studentų judumui;

d) įsteigiant aukšto lygio ekspertų grupę, kuri analizuotų svarbiausius aukštojo mokslo modernizavimo aspektus, pradedant kompetencijos mokymo srityje skatinimu, siekiant, kad pirmoji šios grupės veiklos ataskaita būtų pateikta 2013 m.;

2) didinti besimokančiųjų judumo galimybes stiprinant Europos kreditų perkėlimo sistemą ir kokybės užtikrinimo priemones, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos pripažinimui;

3) pasiūlyti, nedarant poveikio būsimoms deryboms dėl būsimos ES programos švietimo, mokymo ir jaunimo srityse, *Erasmus* magistrantūros studijų judumo programą, siekiant skatinti judumą, kompetenciją ir galimybes gauti prieinamą finansavimą kitoje valstybėje narėje norintiems studijuoti magistrantūros studentams, nepriklausomai nuo jų socialinės padėties;

4) remti judumo srautų ir pokyčių franšizės pagrindu teikiamų švietimo paslaugų srityje analizę;

5) kartu su valstybėmis narėmis skatinti nuosekliai plėtoti Europos mokslinių tyrimų erdvę bei Europos aukštojo mokslo erdvę ir stengtis stiprinti ES ir Bolonijos proceso sinergiją, be kita ko, panaudojant laikotarpio po 2013 m. programą švietimo ir mokymo srityje, kad būtų prisidėta siekiant pagal Bolonijos procesą nustatyto ir ES tikslo – užtikrinti 20 % judumą;

6) toliau plėtoti Europos inovacijos ir technologijos institutą (EIT) priimant pasiūlymą dėl naujos strateginės inovacijų darbotvarkės, kurioje būtų numatyta EIT ateitis, prioritetai ir pasiūlyta kurti naujas žinių ir inovacijos bendrijas (ŽIB), visų pirma siekiant, kad bendradarbiaujant su įmonėmis padidėtų aukštojo mokslo institucijų inovacinis potencialas;

7) remti atvirų ir skaidrių įdarbinimo procedūrų įgyvendinimą ir skatinti tarptautinį ir įvairius sektorius apimantį mokslo darbuotojų judumą propaguojant mokslo darbuotojų karjeros galimybes didinančią Europos sistemą bei Europos iniciatyvą *EURAXESS – Judieji mokslo darbuotojai* [1];

8) pasitelkiant programą „Marie Curie veiksmai“ stiprinti doktorantams skirtas judumo programas, įskaitant paramą reintegracijai, ir propaguoti Europos pramonės srities doktorantūros studijų programą, kad būtų remiami taikomieji moksliniai tyrimai;

9) pasiūlyti kokybišką stažuočių sistemą siekiant padėti studentams ir absolventams įgyti praktinių žinių, kurių jiems prireiks darbo vietoje, ir suteikti jiems galimybę rinktis iš daugiau ir geresnės kokybės stažuočių vietų;

[1] 2011 m. gegužės mėn. EMTE Žmogiškųjų išteklių ir judumo iniciatyvinės grupės priimta ataskaita, kurios galutinė redakcija parengta 2011 m. liepos 21 d.

10) reklamuoti ES kaip patrauklią studijų ir mokslinių tyrimų vietą, pritraukiančią didžiausius viso pasaulio talentus, kartu pripažįstant aukštojo mokslo institucijų įvairovę, ir plėtoti santykius aukštojo mokslo srityje su ne ES valstybių narių partneriais siekiant sustiprinti nacionalines aukštojo mokslo sistemas, politinį dialogą, judumą ir akademinį pripažinimą, be kita ko, taikant plėtros strategiją, Europos kaimynystės politiką, vadovaujantis Rytų partneryste, Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių partneryste, bendradarbiaujant su Vakarų Balkanais, taikant visuotinį požiūrį į migraciją ir Bolonijos politikos forume;

11) siekiant geriau įgyvendinti pirmiau nurodytus tikslus, parengti ES tarptautinio aukštojo mokslo strategiją, pagal kurią būtų padidinta tarptautinė aprėptis bei matomumas ir bendradarbiaujama su partneriais siekiant stiprinti santykius ir skatinti gebėjimų stiprinimą aukštojo mokslo sektoriuje;

12) stiprinti ilgalaikį aukštojo mokslo modernizavimui skirto finansavimo ES lėšomis poveikį užtikrinant geresnį įvairių finansavimo priemonių, ypač būsimos ES programos švietimo, mokymo ir jaunimo reikalų srityse, bendros strateginės mokslinių tyrimų, inovacijų ir technologinės plėtros programos „Horizontas 2020“ ir Europos sanglaudos politikos priemonių, papildomumą.